

Otázka ochrany obyvatelstva, varování a ukrytí

01. 03. 2022

Situace na Ukrajině a geograficky blízká hrozba válečného konfliktu vyvolává na sociálních sítích řadu otázek. Jedna z posledních, která zaznamenala obrovský zájem občanů a médií je otázka úkrytů a jejich rozmístění na území České republiky.

V úvodu je potřeba konstatovat, že samotné ukrytí představuje pouze jeden z prvků ochrany obyvatelstva. Nejprve si tedy řekněme, co to ochrana obyvatelstva vlastně je. Jedná se o komplexní systém reakce na události a hrozby, a to bez ohledu na to, zda jsou vojenské nebo nevojenské povahy. Jedná se tedy i činnosti, jež se řeší v době za míru, ale i v případě války.

V případě jakékoliv hrozby nebo vzniku mimořádné události velkého rozsahu je primární provést varování a informování obyvatel. Varování je realizováno prostřednictvím tzv. sirén. To jsou ty, které každou první středu v měsíci všichni slyšíme v rámci jejich zkoušky. Signál pro „všeobecnou výstrahu“ je však odlišný. Tento signál je vyhlášen kolísavým tónem sirény po dobu 140 vteřin a může zaznít třikrát po sobě ve zhruba tříminutových intervalech. Podstatné je, že bezprostředně po tomto signálu následuje mluvená informace upřesňující, o jaký druh nebezpečí jde a jak se mají lidé zachovat (elektronické sirény, televize, rozhlas nebo internet).

Správný postup po zaznění sirény je se co nejrychleji ukryt v nejbližší budově, resp. provést nezbytná opatření podle druhu hrozby – např. zavření a zalepení oken a dveří, nebo ukrytí ve sklepních prostorách či naopak ve vyšších patrech, atd., a sledovat zprávy v televizi, rozhlasu nebo na internetu. Jedná se tak o formu takzvaného improvizovaného ukrytí a improvizované ochrany. Nejedná se tedy o speciálně vybudované úkryty, ale využití ochranných vlastností staveb. Tento způsob ochrany je mezinárodně uznáván za nejefektivnější a nejrychlejší. Typickými příklady jsou sklepy, metro nebo tunely.

Stálé tlakově odolné úkryty byly budovány po druhé světové válce, zejména v době „studené války“, pro účely ochrany před globálním jaderným konfliktem. Technologie v čase však zásadním způsobem pokročily a je mnohdy i při rychlém zachycení jaderné hrozby takřka nemožné zajistit přesun obyvatel do těchto úkrytů. Naopak vlivem urbanizace hrozí velké riziko jejich osob ve venkovním prostoru, tedy mimo ochranu jakékoli budovy v okamžiku výbuchu. Z tohoto je zřejmé, že je princip improvizované ochrany daleko efektivnější.

Nicméně stálé tlakově odolné úkryty se na území České republiky nacházejí, i když ve výrazně menším množství než v minulosti, neboť mnohdy došlo mimo jiné ke změně vlastnických vztahů, u nových objektů tato dřívější povinnost není a zároveň stát nepřispívá na jejich údržbu. Většina ze stávajících úkrytů také není ve stavu k okamžitému použití a je nutné jejich takzvané zpohotovění – uvedení do odpovídajícího stavu. Tento okamžik nastává při vyhlášení stavu ohrožení státu, resp. při válečném stavu.

Na závěr bychom rádi poukázali na fakt, že také ve válce na Ukrajině jsou dnes v největší míře využívány právě ochranné vlastnosti staveb.

Vážení občané aktuální situace nepředstavuje hrozbu takového rozsahu, že by bylo potřeba stálé tlakově odolné úkryty narychlo obnovovat. Vyzýváme vás, ale také různé státní orgány ke klidu,

nešíření matoucích informací a zpráv, a k nevyvolávání paniky. V tuto chvíli není zřejmé, že by měla situace na Ukrajině eskalovat směrem k reálnému ohrožení České republiky jadernou hrozbou.

por. Mgr. Pavla Jakoubková, DiS.

tisková mluvčí

Ministerstvo vnitra - generální ředitelství

Hasičského záchranného sboru České republiky

Kloknerova 26

148 01 Praha 414

GSM: +420 778 799 068

e-mail: pavla.jakoubkova@grh.izscr.cz